

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 382/2011-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. Š., K., zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 335/2009 zo 16. novembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. Š. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. augusta 2011 doručená sťažnosť Ing. D. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 335/2009 zo 16. novembra 2010 (ďalej len „krajský súd“ a „rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v procesnom postavení žalobcu bol účastníkom konania o ochranu osobnosti, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 34 C 71/08. Okresný súd rozsudkom zo 17. septembra 2009 vyhovel žalobe v časti uloženia povinnosti žalovanému uverejniť článok s textom uvedeným vo výroku rozsudku, v prevyšujúcej časti (náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch) žalobu zamietol a zaviazal žalovaného nahradiť žalobcovi trovy konania. Na odvolanie žalovaného krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku, zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, a zaviazal žalovaného nahradiť sťažovateľovi trovy odvolacieho konania.

3. Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, pričom na odôvodnenie sťažnosti uviedol:

„Jedným z dôvodov na takéto rozhodnutie bol fakt, že žalobe sťažovateľa bolo vyhovené v otázke ospravedlnenia, nie však o otázke nemajetkovej ujmy. Úspešnosť účastníkov bola údajne vyrovnaná.

Uvedený dôvod neobstoí. O tom, či súd zásadne nemajetkovú ujmu prizná alebo nie rozhodne na základe svojej úvahy. V tomto prípade ju nepriznal. Bola však predmetom sporu a bol za ňu zaplatený súdny poplatok. Vzťahuje sa preto na vec ods. 3 § 142 O.s.p.

Právna prax je v uvedenej problematike ustálená, na čo možno usudzovať z viacerých rozhodnutí... , ktoré o. i. považujú trovy konania za spôsobilý predmet konania o ochrane majetku.“

4. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že napadnutým rozsudkom boli porušené jeho označené základné práva. Ďalej žiadal, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok (avšak bez toho, aby vymedzil, či navrhuje jeho zrušenie v celosti alebo iba vo výroku o trovách konania) a vrátil vec krajskému súdu

na ďalšie konanie, a priznal mu náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré nevyčíslil.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť

aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu, a keďže pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že táto je zjavne neopodstatnená, rozhodol o jej odmietnutí.

7. Ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

8. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Z týchto hľadísk potom ústavný súd

posudzoval rozsudok krajského súdu, ktorým bol zmenený rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania.

9. Podstata sťažnostných námietok spočíva v rovine podústavného práva, keď sťažovateľ nesúhlasí s aplikáciou § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) na rozhodnutie o trovách konania, keď sa domnieva, že krajský súd mal správne aplikovať iné ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku, a to § 142 ods. 3. Sťažnostná argumentácia je však pomerne strohá a sťažovateľ okrem už uvedeného (bod 3 odôvodnenia tohto uznesenia) a odkazu na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavných súdov Slovenskej republiky a Českej republiky (ktoré nie všetky dopadajú na súdenú vec) neponúka iné právne dôvody, ktoré podľa neho vedú k ústavnej neakceptovateľnosti rozsudku krajského súdu.

10. Keďže ústavný súd je sťažnosťou viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), a z jej obsahu je zrejмый nesúhlas sťažovateľa s rozsudkom krajského súdu len v zmeňujúcom výroku o trovách prvostupňového konania, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti posúdil len tento výrok, na odôvodnenie ktorého krajský súd uviedol:

„Odvolací súd zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu o trovách účastníkov konania podľa § 220 O.s.p., pretože neboli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).“

Podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p. ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Keďže obaja účastníci mali v konaní rovnaký úspech, súd žiadnemu z nich náhradu trov konania nepriznal. Súd totiž vyhovel návrhu žalobcu na uloženie povinnosti žalovanému uverejniť článok s textom uvedeným vo výroku rozsudku, v ktorej časti bol žalobca úspešný, avšak nevyhovel nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko tento nárok považoval prvostupňový súd za nedôvodný. Úspech žalobcu sa teda vyrovnal úspechu žalovaného.“

11. V citovanej časti odôvodnenia uznesenia krajský súd síce stručným, avšak zároveň jasným a zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania zmenil a na rozhodnutie o trovách konania aplikoval ustanovenie § 142 ods. 2 OSP. V odôvodnení vymedzil tak predmet konania, resp. čiastkové predmety konania (požadované ospravedlnenie a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch), úspech žalobcu v prvej časti predmetu konania, a naopak jeho neúspech v druhej časti predmetu konania, a vec uzavrel tým, že úspech účastníkov bol vyrovnaný. Keďže z odôvodnenia rozsudku krajského súdu v tejto časti sú jasne čitateľné a vyargumentované dôvody na aplikáciu ustanovenia § 142 ods. 2 OSP, jeho postup pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade nemohol porušiť základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 417/08). Uvedené platí aj vo vzťahu k sťažovateľom tvrdenej, avšak nijako bližšie nevyargumentovanej požiadavke na aplikáciu § 142 ods. 3 OSP, podľa ktorého aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. Keďže sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátom nepredložil ústavnému súdu ústavnoprávne argumenty na preukázanie porušenia jeho označených práv neaplikovaním uvedeného ustanovenia, ústavný súd tieto za sťažovateľa iniciatívne nevyhľadával.

12. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08). Právny výklad krajského súdu takéto črty svojvôle, prípadne náhodilosti nevykazuje a neodchyľuje sa od znenia príslušných ustanovení takým spôsobom, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

13. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok, resp. práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy je potrebné uviesť, že ústavný súd vo svojej judikatúre zdôraznil, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (II. ÚS 78/05). Keďže ústavným súdom nebola zistená možnosť porušenia týchto práv, nebolo na mieste uvažovať ani o možnom porušení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy. Navyše ústavný súd dodáva, že v tejto časti sťažnosť sťažovateľa nie je nijako odôvodnená, v dôsledku čoho nespĺňa všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čo by tiež zakladalo dôvod na jej odmietnutie.

14. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (zrušenie napadnutého rozsudku a náhrada trov konania), keďže tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2011